

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, **XXX**
[...](2021) **XXX** draft

ANNEXES 1 to 5

ANEXE

la

COMUNICAREA COMISIEI

Orientări privind ajutoarele de stat pentru rețelele în bandă largă

ANEXA I – CARTOGRAFIEREA

1. DOMENIUL DE APLICARE

- (1) În anexă sunt prezentate metodologiile recomandate cu privire la modul de realizare a exercițiului de cartografiere pentru sprijinirea intervențiilor sub formă de ajutoare de stat pentru instalarea de rețele fixe și mobile.
- (2) Scopul anexe este să sporească transparența cu privire la metodologia de colectare și evaluare a informațiilor despre disponibilitatea și performanța rețelelor.
- (3) În anexă sunt enumerate, pentru rețelele fixe de acces și pentru rețelele mobile și fixe de acces pe suport radio:
 - i. criteriile care trebuie utilizate pentru cartografierea performanței rețelelor și
 - ii. informațiile pe care autoritățile publice competente le pot colecta pentru a verifica exactitatea informațiilor furnizate și
 - iii. informațiile suplimentare despre infrastructură pe care autoritățile publice competente le pot solicita operatorilor în situații specifice, atunci când acest lucru este justificat în mod corespunzător pentru efectuarea unei evaluări aprofundate¹.

2. OBIECTIV ȘI DEFINIȚII

- (4) Obiectivul exercițiului de cartografiere constă în obținerea unei reprezentări obiective a „performanței realizabile” pe care utilizatorii se pot baza în „condiții de oră de vârf”.
- (5) „Performanța realizabilă” trebuie să fie caracterizată cel puțin de viteze de descărcare și de încărcare pe care utilizatorii se pot baza în condiții de oră de vârf.
- (6) Autoritățile publice responsabile cu intervenția publică pot să cartografieze și alte criterii de performanță pentru a caracteriza performanța rețelelor în condiții de oră de vârf (de exemplu, întârzierea de transfer, rata pierderii de pachete de date, rata de eroare la transmisia pachetelor de date, variația întârzierii de transfer a pachetelor de date, disponibilitatea serviciului²). Statele membre pot alege să facă acest lucru pentru a canaliza mai bine intervenția publică în vederea remedierii disfuncționalităților pieței și a asigurării unei schimbări radicale adecvate.
- (7) Oră de vârf este intervalul din zi, cu o durată tipică de o oră, în care solicitarea rețelei atinge în mod obișnuit valoarea sa maximă³. Ora de vârf poate varia de la un stat

¹ Este posibil ca aceste informații să fie supuse unei obligații de confidențialitate, în conformitate cu dreptul intern, după caz.

² Pentru aceste criterii de calitate ar trebui utilizate specificațiile tehnice furnizate de OAREC: rata de eroare la transmisia pachetelor de date IP (Y.1540); rata pierderii de pachete de date IP (Y.1540); întârzierea de transfer IP dus-întors (RFC 2681); variația întârzierii de transfer a pachetelor de date IP (RFC 3393); disponibilitatea serviciului IP (Y.1540).

³ BEREC BoR (20) 165.

membru la altul și de la o regiune la alta. Drept urmare, pentru identificarea celor mai dificile ore de vârf, ar trebui consultate ANR-urile.

- (8) „Condițiile de oră de vârf” sunt condițiile pe care se preconizează că le va prezenta rețeaua la „ora de vârf”. Condițiile de oră de vârf adecvate sunt prezentate în secțiunea 3.1 pentru rețelele fixe de acces și, respectiv, în secțiunea 4.1 pentru rețelele mobile și fixe de acces pe suport radio.
- (9) Exercițiul de cartografiere trebuie realizat la nivel de adresă pentru rețelele fixe și rețelele fixe de acces pe suport radio pe baza „locației deservite” și la nivel de adresă sau pe baza unor grile de maximum⁴ 100 x 100 de metri⁵ pentru rețelele mobile.
- (10) „Locație deservită” înseamnă o locație care poate fi conectată într-o perioadă scurtă de timp și în schimbul achitării de către utilizatorul final a unei taxe normale de activare, indiferent dacă respectiva locație este sau nu conectată la rețea. O parte interesată poate să raporteze o locație ca fiind deservită numai dacă se angajează, la cererea unui utilizator final, să conecteze locația și să activeze serviciul în termen de patru săptămâni de la data cererii, în schimbul achitării de către utilizatorul final a unei taxe normale de activare, și anume fără costuri suplimentare sau excepționale și, în orice caz, fără a depăși taxa medie de activare din statul membru în cauză.
- (11) Când furnizează informații cu privire la performanța rețelelor lor, părțile interesate ar trebui să respecte cele mai înalte standarde științifice și profesionale. Mai precis, metodologia și tehnicile utilizate în scopul cartografierii ar trebui să derive din standarde profesionale acceptate.
- (12) Când furnizează cifre legate de performanță, operatorii trebuie să ia în considerare orice posibilă gâtuire (*bottleneck*) care i-ar putea împiedica să atingă efectiv performanța declarată (de exemplu, backhaul). Dacă operatorii nu confirmă că au furnizat informații pe această bază, statele membre pot să nu țină seama de respectivele informații.
- (13) În ceea ce privește metodele alternative de efectuare a exercițiului de cartografiere, de exemplu pentru rețelele fixe cu comutare de pachete, autoritățile publice pot propune ca alternativă, în cazuri justificate în mod corespunzător, folosirea unui factor de utilizare de 20 % pentru cele mai încărcate legături radio (legături radio de gâtuire), definit ca rata medie a traficului împărțită la rata nominală, la ora de vârf. În cazul rețelelor pe suport radio și al rețelelor mobile, autoritățile publice pot propune o metodă alternativă sub formă, de exemplu, de calculare pe baza unei probabilități de acoperire la marginea celulei de 95 % sau de calculare pe baza unei încărcări nominale a celulei⁶ de minimum 50 %⁷. În orice caz, indiferent de metoda aplicată, toate cifrele furnizate cu privire la performanța rețelei trebuie să corespundă „condițiilor de oră de vârf” în conformitate cu punctul 8.

⁴ Sunt considerate preferabile grilele mai mici (și anume 20 x 20 de metri).

⁵ Datele ar trebui să fie transmise sub formă de zone (poligoane) geografice (date raster și vectoriale).

⁶ „Încărcarea celulei” înseamnă procentul mediu al resurselor unei stații de bază care sunt utilizate de către utilizatorii finali în ceea ce privește un anumit serviciu.

⁷ Situațiile în care rezultă o încărcare a celulei mai mică de 50 % ar trebui justificate în mod corespunzător de către operatori în fața autorităților publice competente.

3. METODA RECOMANDATĂ PENTRU CARTOGRAFIEREA VITEZELOR REȚELELOR FIXE DE ACCES

3.1. CRITERIILE DE CARTOGRAFIEREA VITEZELOR REȚELELOR FIXE DE ACCES

- (14) În cadrul acestei metode de cartografiere, statele membre trebuie să solicite părților interesate să furnizeze informații cu privire la viteza asigurată de rețeaua lor în condiții de oră de vârf.
- (15) Se consideră că există condiții de oră de vârf ori de câte ori cel puțin 20 % dintre utilizatori sunt activi și transmit concomitent la debitul de vârf nominal asigurat de operator fiecăruia dintre ei, atât de la server la utilizator (*downstream*), cât și de la utilizator la server (*upstream*), ceea ce corespunde definiției obișnuite a raportului dintre lărgimea de bandă solicitată și lărgimea de bandă disponibilă (*oversubscription*)⁸.

3.2. INFORMAȚIILE NECESARE PENTRU VERIFICARE – BUNE PRACTICI

- (16) Pentru a limita riscurile unor comportamente oportuniste ale părților interesate și pentru a se asigura că informațiile furnizate sunt suficiente, consecvente și fiabile, astfel încât să evite întârzierea furnizării de servicii în zona vizată, autoritățile publice competente care efectuează exercițiul de cartografiere pot decide să solicite părților interesate să prezinte, pentru verificare, informații suplimentare privind rețelele lor.
- (17) Autoritățile publice competente pot solicita părților interesate să furnizeze descrierea completă a metodologiei utilizate pentru calcularea performanței lor realizabile, care cuprinde următoarele, dar nu numai:
- tehnologia de rețea de acces utilizată (FTTH, FTTB, ADSL, VDSL, VDSL + vectorizare DOCSIS.x etc.), cu specificarea completă a standardului aferent;
 - topologia rețelei (de exemplu, P2P sau P2MP), inclusiv un grafic simplificat care să ilustreze dispunerea fizică a cablurilor/fibrelor (de exemplu, o topologie arborescentă într-un GPON – rețea optică pasivă gigabit);
 - legăturile radio de gătuire din topologia rețelei, definite ca segmente de rețea cu un câștig mai mare de multiplexare statistică, inclusiv informații clare referitoare (i) fie la raportul dintre lărgimea de bandă solicitată și lărgimea de bandă disponibilă care a fost utilizat pentru dimensionarea legăturii radio respective (de exemplu, în rețeaua backhaul), (ii) fie la exercițiul de planificare a capacității care a fost efectuat pentru astfel de legături radio de gătuire. În orice caz, autoritatea publică poate solicita o caracterizare statistică a vitezei realizabile pentru un utilizator final (de exemplu, viteza sau probabilitatea medie sau tipică de atingere a vitezei

⁸ Una și aceeași infrastructură de rețea poate oferi utilizatorilor finali niveluri de performanță foarte diferite, în funcție de numărul de utilizatori multiplexați în legături radio de gătuire și în funcție de vitezele lor nominale. Performanța depinde de numărul de utilizatori activi concomitent (care crește în condiții de oră de vârf). Un astfel de „câștig de multiplexare statistică” (minimum 20 % însemnând un nivel de activitate 1:5) presupune, de asemenea, ca operatorii să folosească modele de distribuție a traficului de utilizatori suficient de precise.

nominale care urmează să fie furnizată utilizatorului final în orice moment, cu indicarea ipotezelor folosite la modelizarea utilizatorului).

3.3. INFORMAȚIILE NECESARE PENTRU VERIFICAREA APROFUNDATĂ – BUNE PRACTICI

- (18) Autoritățile publice competente pot decide să solicite părților interesate să prezinte informații suplimentare privind componentele rețelei și amplasamentele acestora în scopul unei verificări aprofundate, de exemplu pentru examinarea metodologiei utilizate la calcularea performanței declarate.
- (19) Autoritățile publice competente pot solicita astfel părților interesate să prezinte informații suplimentare privind partea de acces din rețeaua fixă, inclusiv, dar nu numai, informațiile următoare:
- i. amplasarea cabinetelor stradale și distanța de cablaj de la cabinetul stradal până la gospodărie;
 - ii. informații clare privind calcularea bugetului legăturii radio (de exemplu, cu privire la modul în care nivelul de putere al semnalului primit este pus în corespondență cu vitezele în biți, marjele bugetului legăturii radio utilizate etc.). Autoritățile publice competente pot solicita operatorilor să furnizeze toate bugetele aplicabile ale legăturilor radio pe care le-au utilizat pentru proiectarea și dimensionarea serviciilor de rețea, alături de parametrii-cheie ai acestora, inclusiv descrierea metodologiei folosite de operator pentru elaborarea bugetului legăturii radio și a justificării.

4. METODA RECOMANDATĂ DE CARTOGRAFIERE PENTRU REȚELELE MOBILE ȘI FIXE DE ACCES PE SUPORT RADIO

4.1. CRITERIILE PENTRU CARTOGRAFIEREA PERFORMANȚEI REȚELOR MOBILE ȘI FIXE DE ACCES PE SUPORT RADIO

- (20) În cadrul acestei metode de cartografiere, statele membre ar trebui să solicite părților interesate să își calculeze performanța de rețea ținând seama de următoarele principii:
- i. utilizarea celor mai bune practici din sector⁹, luând în considerare toate efectele majore asupra propagării semnalelor radio¹⁰;
 - ii. calcularea atingerii performanței declarate pe baza unei probabilități de acoperire la marginea celulei de 95 %¹¹ și, în orice caz, a unei probabilități de minimum 95 % de atingere a performanței declarate în fiecare dintre punctele grilei, luând în considerare variațiile posibile ale condițiilor de

⁹ Cele mai bune practici din sector înseamnă parametrii de modelizare, instrumentele, planificarea și limitele de eroare care sunt comune în planificarea sistemelor și activităților de comunicații wireless și care pot fi considerate suficient de fidele și corecte de către experții din domeniu, dacă ar fi ca aceștia să verifice metodologia.

¹⁰ Cum ar fi terenul, clădirea și ecourile parazite la prezicerea puterii semnalului recepționat.

¹¹ „Probabilitatea de acoperire la marginea celulei” înseamnă probabilitatea ca performanța minimă să fie atinsă la ultima margine a zonei de acoperire (distanța de acoperire maximă declarată în zona avută în vedere). Calculul trebuie să se bazeze pe simulări realiste de propagare, pe calcule ale bugetului legăturii radio și pe marje suficiente.

propagare datorate unor efecte aleatorii și variațiile posibile între punctele din zona avută în vedere (și anume, la nivel de adresă sau pe baza unor grile de maximum 100 x 100 de metri);

- iii. folosirea următoarelor ipoteze în ceea ce privește condițiile de oră de vârf:
 - a. în cazul rețelelor mobile, o încărcare nominală a celulei¹² de minimum 50 %¹³ sau mai mare în cazul în care condițiile de trafic în oră de vârf sunt semnificativ mai mari;
 - b. în cazul rețelelor fixe de acces pe suport radio, condițiile realiste preconizate de trafic în ora de vârf ar trebui să fie utilizate pentru determinarea încărcării corespunzătoare a celulei în vederea calculelor¹⁴;
- iv. indicarea performanței pentru fiecare utilizator final și pe baza antenelor exterioare. Dacă o antenă receptoare este împărțită de mai mulți utilizatori finali, ar trebui să se ia în considerare performanța globală împărțită în mod egal între utilizatorii finali¹⁵;
- v. indicarea performanței pe tehnologie și pe frecvență de operare în cazul acoperirii cu mai multe tehnologii¹⁶ și mai multe frecvențe¹⁷, luând în considerare lărgimea de bandă disponibilă efectiv pe fiecare frecvență. În cazul în care se utilizează frecvențe fără licență, acest lucru ar trebui să fie precizat în mod clar.

(21) În conformitate cu punctul 12, operatorii trebuie să ia în considerare în special:

- i. tipul¹⁸ de backhaul și capacitatea acestuia pentru fiecare stație de bază¹⁹;
- ii. în cazul rețelelor fixe de acces pe suport radio, numărul de locații servite și de locații deservite prezente în fiecare grilă calculată.

¹² „Încărcarea celulei” înseamnă procentul mediu al resurselor unei stații de bază care sunt utilizate de către utilizatorii finali în ceea ce privește un anumit serviciu.

¹³ Situațiile în care rezultă o încărcare a celulei mai mică de 50 % ar trebui justificate în mod corespunzător autorităților publice competente.

¹⁴ Dacă nu se utilizează estimarea traficului în ora de vârf, se utilizează încărcarea nominală de 90 % a celulei pentru accesul fix pe suport radio. Încărcarea mai mare a celulei în cazul accesului fix pe suport radio (în comparație cu rețelele mobile) reflectă tiparul de utilizare diferit preconizat, de unde rezultă o concurență mai mare pentru utilizarea resurselor partajate ale stației de bază de deservire.

¹⁵ În ceea ce privește accesul fix pe suport radio, acesta poate fi cazul antenelor de acoperiș comune pentru o clădire cu mai multe locuințe.

¹⁶ Tehnologii 3G UMTS și HSPA; tehnologii 4G LTE sau LTE-Advanced; 5G – fie versiunea 3GPP ediția a 15-a [tehnologie nouă de acces pe suport radio (NR, *New Radio*) neautonomă – rețeaua centrală este 4G], fie NR autonomă (rețeaua centrală este 5G) – și edițiile ulterioare – 3GPP ediția a 16-a este în curs de dezvoltare și va cuprinde noi specificații pentru 5G. Există posibilitatea și este recomandat ca autoritatea competentă să colecteze informații din tehnologiile bazate pe 3GPP, astfel încât să poate fi cunoscute edițiile 3GPP utilizate, dar granularitatea anterioară este, de asemenea, adecvată.

¹⁷ Scopul este de a se separa benzile de frecvențe mai mici de 6 GHz de benzile de frecvențe ale undelor milimetrice, întrucât acestea sunt deseori utilizate pentru categorii diferite de servicii.

¹⁸ Fibră optică, Ethernet de cupru la scară mare (*carrier grade*), radio etc.

¹⁹ În cazul unei conexiuni prin fibră optică, se poate presupune, în mod normal, că aceasta este suficientă.

4.2. INFORMAȚIILE NECESARE PENTRU VERIFICARE – BUNE PRACTICI

- (22) Pentru a limita riscurile unor comportamente oportuniste ale părților interesate și pentru a se asigura că informațiile furnizate sunt suficiente, consecvente și fiabile, astfel încât să evite întârzierea furnizării de servicii în zona vizată, autoritățile publice competente care efectuează exercițiul de cartografiere pot decide să solicite părților interesate să prezinte, pentru verificare, informații suplimentare.
- (23) Autoritățile publice competente pot solicita astfel părților interesate să furnizeze descrierea completă a metodologiei utilizate pentru calcularea hărților lor de acoperire, care cuprinde următoarele, dar nu numai:
- i. modelele de propagare și parametrii-cheie pentru simularea propagării;
 - ii. informații generale despre componentele rețelei și, în special, despre antene – de exemplu, puterea de transmisie, tipul de transmisie MIMO (*Multiple-Input Multiple-Output* – cu intrări multiple și ieșiri multiple), amplasamentele antenelor;
 - iii. informații-cheie privind calcularea bugetului legăturii radio (de exemplu, modul în care nivelul de putere al semnalului primit este pus în corespondență cu vitezele în biți, marjele bugetului legăturii radio utilizate etc.). Părțile interesate ar trebui să furnizeze toate bugetele aplicabile ale legăturilor radio pe care le-au utilizat pentru proiectarea și dimensionarea serviciilor de rețea, alături de parametrii-cheie ai acestora, inclusiv deci descrierea modului în care au elaborat bugetul legăturii radio și justificarea;
 - iv. amplasamentele antenelor-releu;
 - v. caracteristicile backhaulului.

4.3. INFORMAȚIILE NECESARE PENTRU VERIFICAREA APROFUNDATĂ – BUNE PRACTICI

- (24) Autoritățile publice competente pot decide să solicite părților interesate să prezinte informații suplimentare privind componentele rețelei și amplasamentele acestora în scopul unei verificări aprofundate, de exemplu pentru examinarea metodologiei utilizate la calcularea performanței declarate. Autoritățile publice competente pot solicita astfel părților interesate să prezinte informații suplimentare despre rețelele lor, inclusiv, dar nu numai, informațiile următoare:
- i. numărul de transmițătoare din fiecare amplasament;
 - ii. cota la sol a acestor transmițătoare;
 - iii. numărul de sectoare aferent fiecărei antene-releu;
 - iv. tehnologia utilizată pentru transmițătoare, inclusiv ordinea MIMO, lărgimea de bandă disponibilă a canalului de radiofrecvență;
 - v. puterea efectivă de transmisie izotropă utilizată de fiecare transmițător.

**ANEXA II – INTERVENȚIILE PUBLICE CARE NU INTRĂ ÎN DOMENIUL DE APLICARE AL
ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (1) DIN TFUE**

- (1) Următoarele secțiuni conțin o prezentare generală cuprinzătoare, dar care nu este exhaustivă, a situațiilor în care nu se aplică prezentele orientări. Dat fiind caracterul cumulativ al criteriilor prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE, dacă unul dintre criterii nu este îndeplinit, se poate exclude prezența ajutorului de stat și, prin urmare, nu este necesar ca măsura să fie notificată Comisiei înainte de punerea sa în aplicare în temeiul prezentelor orientări.

5. NU EXISTĂ O ACTIVITATE ECONOMICĂ

- (2) Nu sunt considerate ajutoare de stat ajutoarele pentru activități care nu sunt de natură economică²⁰, și anume care nu sunt desfășurate pentru oferirea de bunuri sau servicii pe piață. Prin urmare, finanțarea unei infrastructuri care nu este destinată exploatării comerciale este exclusă, în principiu, de la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat. Acest lucru este valabil, de exemplu, în cazurile în care se alocă finanțare publică pentru construirea unei infrastructuri sau pentru achiziționarea de servicii în bandă largă în vederea satisfacerii nevoilor proprii ale administrației publice, cum ar fi conectarea exclusivă a diferitelor autorități publice prin „rețele închise” care nu sunt utilizate în niciun scop comercial²¹. Finanțarea unor astfel de activități nu intră, prin urmare, în domeniul de aplicare al normelor privind ajutoarele de stat, ceea ce este valabil, în consecință, și pentru finanțarea publică a „rețelelor închise” conexe²².
- (3) Dacă însă o astfel de rețea (de exemplu, capacitatea sa suplimentară) este pusă la dispoziție pentru a fi utilizată de investitorii comerciali în bandă largă sau de alți operatori, finanțarea publică a unei astfel de infrastructuri poate constitui ajutor de stat. În mod similar, dacă o „rețea închisă” inițială este pusă ulterior la dispoziție pentru uz comercial, este posibil să se aplice normele privind ajutoarele de stat²³. De exemplu, când autoritățile publice își selectează ca furnizor de servicii de conectivitate o parte terță și finanțează construirea unei rețele pentru satisfacerea propriilor nevoi, se poate presupune existența unui ajutor de stat, dacă furnizorul respectiv utilizează infrastructura pentru alte activități comerciale.
- (4) Dacă infrastructura de bandă largă este utilizată atât pentru activități economice, cât și pentru activități neeconomice, finanțarea publică aferentă va intra sub incidența normelor privind ajutoarele de stat doar în măsura în care acoperă costurile legate de

²⁰ A se vedea Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („Comunicare privind noțiunea de ajutor de stat”), punctele 201 și următoarele (JO C 262, 19.7.2016, p. 1).

²¹ A se vedea Decizia C(2007) 2212 final a Comisiei din 30 mai 2007, cazul N 46/07 – Regatul Unit – Schema pentru rețele destinate sectorului public din Țara Galilor (JO C 157, 10.7.2007, p. 3).

²² A se vedea Hotărârea Curții din 19 decembrie 2012, Mitteldeutsche Flughafen și Flughafen Leipzig-Halle/Comisia, C-288/11 P, EU:C:2012:821, punctul 42; Decizia C(2007) 2212 final a Comisiei din 30 mai 2007, cazul N 46/07 – Regatul Unit – Schema pentru rețele destinate sectorului public din Țara Galilor (JO C 157, 10.7.2007, p. 3).

²³ A se vedea Decizia C(2011) 3498 final a Comisiei din 23 mai 2011, cazul SA.31687 (N 436/2010) – Italia – Bandă largă în Friuli Venezia Giulia (Proiectul Hermes) (JO C 274, 17.9.2011, p. 3) și Decizia C(2010) 5696 a Comisiei din 11 august 2010, cazul N 407/09 – Spania – Fibră optică în Catalonia (Xarxa Oberta) (JO C 259, 25.9.2010, p. 1).

activitățile economice în cauză²⁴. Pentru a evita să intre sub incidența normelor privind ajutoarele de stat în ceea ce privește activitățile economice, statele membre trebuie să se asigure că finanțarea publică acordată pentru activitățile neeconomice nu poate fi utilizată pentru subvenționarea încrucișată a activităților economice ale entității, asigurându-se, de exemplu, că operatorul care utilizează rețeaua în scopuri comerciale plătește prețul pieței pentru această utilizare a rețelei și limitând finanțarea publică la costul net (inclusiv costul capitalului) al activităților neeconomice, care trebuie identificat pe baza unei separări clare a conturilor²⁵.

6. NU EXISTĂ RESURSE DE STAT/SELECTIVITATE

6.1. MĂSURI NEMONETARE LEGATE DE CERERE

- (5) Statele membre pot alege să încurajeze cererea de servicii în bandă largă prin măsuri nemonetare legate de cerere. În principiu, măsurile nemonetare legate de cerere nu constituie ajutor de stat. Ele pot lua diverse forme.
- (6) Acestea pot fi măsuri care vizează sporirea valorii percepute a accesului la internet în bandă largă prin abordarea unor aspecte ale cererii de bandă largă, altele decât prețul. Astfel de măsuri vizează, de obicei, fie îmbunătățirea conținutului disponibil²⁶, fie informarea consumatorilor cu privire la modul de utilizare a acestuia.
- (7) Măsurile nemonetare legate de cerere pot lua, de asemenea, forma unor instrumente de agregare a cererii care pot fi utilizate pentru reducerea gradului de incertitudine a potențialilor furnizori în privința dimensiunii unei piețe, pentru coordonarea cererii și pentru oferirea unui grad mai ridicat de certitudine cu privire la profiturile care ar putea fi obținute prin intrarea pe o anumită piață. În acest scop se poate măsura mai întâi cererea potențială, cu ajutorul unor sondaje ale căror rezultate pot fi apoi prezentate pe un site web public al autorităților publice. Se poate prevedea inclusiv ca utilizatorii să își exprime aprobarea generală înainte de implementare, de exemplu prin intermediul unor platforme, pentru a se verifica și agrega un anumit nivel al cererii înainte de realizarea unor investiții publice sau private. Utilizatorii pot, de asemenea, să aleagă să devină părți interesate ale unui proiect prin intermediul unor modele de investiții ascendente/de întrajutorare, cum ar fi cooperativele. Aceste informații ar trebui să fie puse la dispoziția tuturor operatorilor în mod nediscriminatoriu. Cu toate acestea, dacă cererea astfel agregată este pusă la dispoziția unui singur operator sau a anumitor operatori, de exemplu prin gruparea clienților într-un singur contract sau prin includerea unui element de angajament din partea utilizatorilor de a se abona la un singur operator sau la câțiva operatori ar putea însemna că operatorilor respectivi li se acordă un ajutor de stat.

²⁴ A se vedea Decizia C(2010) 5696 a Comisiei din 11 august 2010, cazul N 407/09 – Spania – Fibră optică în Catalonia (Xarxa Oberta) (JO C 259, 25.9.2010, p. 1). A se vedea, de asemenea, punctul 205 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat.

²⁵ A se vedea punctul 206 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat. Cheltuielile de capital (și amortizările aferente) utilizate atât pentru activități neeconomice, cât și pentru activități economice vor trebui să fie repartizate între cele două activități pe baza cheilor de repartizare relevante.

²⁶ Cum ar fi (i) promovarea programelor de e-guvernare (de exemplu, telemedicina, e-îngrijirea, învățământul la distanță, TIC în școli), (ii) promovarea conținutului digital local și sectorial (de exemplu, patrimoniul cultural, turismul, conținutul educațional, produsele agricole/alimentare locale etc.), (iii) sporirea securității internetului, respectarea vieții private și stabilirea unor standarde de calitate sau de publicitate.

6.2. MĂSURI ADMINISTRATIVE ȘI DE REGLEMENTARE

- (8) Statele membre pot alege mai multe tipuri de măsuri pentru a accelera instalarea de rețele în bandă largă, inclusiv de rețele 5G, pe lângă finanțarea directă a întreprinderilor²⁷. Statele membre pot, în conformitate cu obligațiile juridice (sau depășindu-le), să faciliteze, de exemplu, procesul de acordare a drepturilor de trecere²⁸ și/sau să impună operatorilor de rețele să pună o parte din propria infrastructură și la dispoziția altora. În plus, în conformitate cu normele de reglementare, statele membre pot să prevadă ca operatorilor să li se acorde acces la infrastructuri fizice care sunt controlate de organisme publice și care au capacitatea de găzdui elemente de rețele de foarte mare viteză²⁹.
- (9) Operatorii care doresc să instaleze rețele de foarte mare viteză pot solicita operatorilor de rețele de comunicații electronice, de gaze, de electricitate, de termoficare și de apă care execută lucrări de construcții civile finanțate integral sau parțial prin mijloace publice să dea curs cererilor rezonabile de coordonare a lucrărilor de construcții civile, cu condiția ca acest lucru să nu implice costuri suplimentare și să nu împiedice controlul asupra coordonării lucrărilor³⁰. O astfel de coordonare nu va constitui ajutor de stat, cu condiția ca operatorul solicitant să își suporte propriile costuri și ca această oportunitate să fie oferită, într-un mod transparent și nediscriminatoriu, tuturor operatorilor interesați (și anume din domeniul gazelor, al energiei electrice, al alimentării cu apă etc.), nu doar operatorilor de comunicații electronice³¹. Nu se poate exclude însă faptul că finanțarea publică a unor astfel de lucrări ar putea implica un ajutor de stat, dacă lucrările respective sunt rezervate sau destinate clar sectorului comunicațiilor în bandă largă ori unui singur operator sau anumitor operatori de bandă largă.

²⁷ Astfel cum se explică și în Recomandarea Comisiei privind setul de instrumente pentru conectivitate, Recomandarea Comisiei din 18.9.2020 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G, cu scopul de a încuraja conectivitatea în sprijinul redresării economice a Uniunii după criza provocată de pandemia de COVID-19 [C(2020) 6270 final].

²⁸ Directiva privind reducerea costului de bandă largă (Directiva 2014/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză, JO L 155, 23.5.2014, p. 1) prevede proceduri mai rapide, mai simple și mai transparente de acordare a autorizațiilor.

²⁹ În conformitate cu Directiva privind reducerea costului de bandă largă, clădirile noi trebuie să fie echipate cu infrastructuri fizice de mare viteză (cum ar fi miniconductele) și să ofere acces la infrastructura interioară.

³⁰ Lucrările de construcții civile, cum ar fi excavarea drumurilor pentru instalarea de rețele în bandă largă de mare viteză, reprezintă până la 80 % din costul de instalare a rețelelor de comunicații electronice de mare viteză.

³¹ A se vedea Decizia C(2010) 889 a Comisiei din 8 februarie 2010, cazul N 383/09 – Germania – Modificarea schemei de ajutor de stat pentru bandă largă N 150/2008 – Bandă largă în zonele rurale din Saxonia (JO C 93, 13.4.2010, p. 8). Acest caz se referea la o situație în care lucrările de construcții civile generale, cum ar fi întreținerea drumurilor, nu au reprezentat ajutor de stat. Măsurile luate de autoritățile germane au constituit „lucrări de construcții civile generale” pe care statul le-ar fi întreprins în orice caz în scopuri de întreținere. Posibilitatea de montare de conducte și infrastructură de bandă largă cu ocazia efectuării lucrărilor de întreținere a drumurilor – pe cheltuielile operatorilor – a fost anunțată public și nu a fost rezervată sau destinată sectorului comunicațiilor în bandă largă. Cu toate acestea, nu se poate exclude faptul că finanțarea publică a unor astfel de lucrări se încadrează în noțiunea de ajutor prevăzută la articolul 107 alineatul (1) din TFUE dacă respectivele lucrări sunt rezervate sau destinate clar sectorului comunicațiilor în bandă largă.

- (10) Pentru facilitarea accesului la infrastructura fizică existentă într-un mod transparent, furnizorii de rețele publice de comunicații au dreptul de a accesa, la cerere, un set minim de informații privind amplasarea și ruta, tipul și utilizarea curentă a infrastructurii, precum și un punct de contact.
- (11) Recomandarea privind setul de instrumente pentru conectivitate conține îndrumări pentru elaborarea de bune practici în materie de promovare a conectivității, pe baza Directivei privind reducerea costului de bandă largă și a dispozițiilor din Codul european al comunicațiilor electronice, cu scopul de a se identifica cele mai eficiente măsuri care le permit operatorilor și îi încurajează pe aceștia să implementeze rețele de foarte mare capacitate. La 25 martie 2021, Comisia a adoptat un set comun de instrumente ale Uniunii pentru conectivitate³², care constă într-un set de bune practici considerate a fi cele mai eficiente măsuri care le permit operatorilor și îi încurajează pe aceștia să implementeze rețele de foarte mare capacitate.

7. NU EXISTĂ AVANTAJE

7.1. INVESTIȚII CONFORME CU PIAȚA

- (12) Dacă o autoritate publică investește în dezvoltarea infrastructurii de bandă largă în condiții comparabile cu cele ale unui investitor privat care își desfășoară activitatea în condiții normale de piață, în conformitate cu principiul operatorului economic privat în economia de piață, nu se poate presupune existența unui de ajutor de stat³³.
- (13) În conformitate cu jurisprudența Curții, din principiul egalității de tratament rezultă că sursele de capital pe care statul le pune, direct sau indirect, la dispoziția unei întreprinderi, în circumstanțe care corespund condițiilor de piață normale, nu pot fi considerate ajutoare de stat. Atunci când participarea la capital a unui investitor public sau injecțiile de capital efectuate de acesta nu prezintă perspective suficiente de rentabilitate, chiar și pe termen lung, o astfel de intervenție este considerată ajutor de stat în înțelesul articolului 107 din TFUE, iar compatibilitatea sa cu piața comună este evaluată exclusiv pe baza criteriilor stabilite la dispoziția respectivă³⁴.
- (14) Conformitatea cu condițiile de piață ar trebui să fie stabilită în prealabil³⁵, pe baza informațiilor disponibile la data deciziei de intervenție (de exemplu, prin intermediul unui plan de afaceri bazat pe evaluări economice comparabile cu cele pe care le-ar fi efectuat, în circumstanțe similare, un operator rațional în economia de piață pentru a determina rentabilitatea sau avantajele economice ale tranzacției). Conformitatea

³² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/connectivity-toolbox-member-states-agree-best-practices-boost-timely-deployment-5g-and-fibre>.

³³ A se vedea secțiunea 4.2 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat. De precizat că doar beneficiile și obligațiile statului în calitate de operator economic, cu excepția celor legate de calitatea sa de autoritate publică, pot fi luate în considerare (de exemplu, în cazul în care o intervenție a statului este determinată de motive de politică publică, cum ar fi reducerea decalajului digital, comportamentul statului, deși rațional din perspectiva politicii publice, ar putea, în același timp, să includă considerente pe care un operator economic privat în economia de piață nu le-ar avea în vedere în mod normal).

³⁴ Hotărârea Curții din 21 martie 1991, Republica Italia/Comisia, C-303/88, ECLI:EU:C:1991:136, punctele 20-22.

³⁵ Nu ar fi suficiente evaluările economice *ex post* care implică o constatare retrospectivă a faptului că investițiile realizate de statul membru în cauză au fost într-adevăr profitabile.

unei tranzacții cu condițiile pieței poate fi stabilită în mod direct prin informații de piață specifice tranzacției: atunci când tranzacția este efectuată *pari passu* de entități publice și operatori privați³⁶ atunci când tranzacția se referă la vânzarea și cumpărarea de active, bunuri și servicii (sau alte tranzacții comparabile) prin intermediul unei proceduri de ofertare deschise, transparente, nediscriminatorii și necondiționate³⁷. Dacă intervenția organismelor publice nu este *pari passu* cu cea a operatorilor privați sau dacă o tranzacție nu s-a desfășurat prin intermediul unei licitații, ar putea fi posibil să se demonstreze că tranzacția este conformă cu condițiile pieței prin analiză comparativă³⁸ sau alte metode de evaluare³⁹. Se aplică anumite considerente pentru a stabili dacă termenele și condițiile pentru împrumuturi și garanții corespund condițiilor pieței⁴⁰.

- (15) După cum a clarificat Comisia în practica sa decizională, în sectorul comunicațiilor în bandă largă⁴¹ conformitatea unei investiții publice cu condițiile pieței poate fi

³⁶ A se vedea punctele 86-88 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat. Mai precis, pentru ca o tranzacție să fie considerată *pari passu*, ar trebui evaluate următoarele criterii: (a) dacă intervenția organismelor publice și a operatorilor privați este sau nu decisă și efectuată în același timp sau dacă au existat sau nu un interval de timp și o schimbare a circumstanțelor economice între intervenții, (b) dacă termenele și condițiile tranzacției sunt sau nu aceleași pentru organismele publice și toți operatorii privați interesați, luându-se în considerare, de asemenea, posibilitatea măririi sau a reducerii nivelului de risc de-a lungul timpului, (c) dacă intervenția operatorilor privați are sau nu o importanță economică reală și nu este doar simbolică sau marginală și (d) dacă poziția de pornire a organismelor publice și a operatorilor privați interesați este sau nu comparabilă în ceea ce privește tranzacția, luându-se în considerare, de exemplu, expunerea economică anterioară a acestora față de întreprinderile în cauză, eventualele sinergii care pot fi obținute, măsura în care diferiții investitori suportă costuri de tranzacționare similare sau orice fel de alte circumstanțe specifice pentru organismul public sau operatorul privat care ar putea afecta condițiile de comparare.

³⁷ A se vedea punctele 89-96 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat.

³⁸ Analiză comparativă din perspectiva condițiilor în care operatorii privați comparabili au efectuat tranzacții comparabile, în situații comparabile. A se vedea punctele 98-100 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat.

³⁹ A se vedea punctele 100-105 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat.

⁴⁰ A se vedea punctele 108-114 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat.

⁴¹ A se vedea Decizia C(2007) 6072 final a Comisiei din 11 decembrie 2007 în cazul C 53/2006 (ex N 262/2005, ex CP 127/2004) – Țările de Jos – Citynet Amsterdam (JO L 247, 16.9.2008, p. 27) și Decizia C(2012) 5051 final a Comisiei din 25 iulie 2012 în cazul SA.33063 – Italia – Trentino NGN (JO C 323, p. 6). În cazul „Citynet Amsterdam”, Comisia a confirmat că investiția orașului Amsterdam într-o rețea de fibră până acasă (FTTH) nu a implicat un ajutor de stat. În cazul „Trentino”, Comisia a exprimat îndoieli semnificative că proiectul ar îndeplini criteriile pentru a fi considerat conform cu condițiile pieței. Proiectul Trentino NGN notificat Comisiei în 2012 viza un parteneriat public-privat între provincia Trento și Telecom Italia pentru implementarea unei rețele de generație următoare (NGN), inclusiv FTTH, în zone îndepărtate ale provinciei. Provincia a efectuat un aport în numerar de 50 de milioane EUR, în timp ce Telecom Italia urma să efectueze un aport în natură care ar fi cuprins (1) drepturi irevocabile de utilizare a infrastructurii sale pasive existente (canale de cablu și stâlpi), acordate imediat, și (2) proprietatea asupra întregii rețele de fire din cupru, în perspectiva mutării clienților spre noua rețea FTTH care urma să fie instalată. Alți doi acționari s-au alăturat proiectului cu participații financiare mai mici. După șase ani de la primul aport sau după activarea unui anumit număr de linii în noua rețea, Telecom Italia putea decide să își exercite o opțiune de cumpărare și să dobândească proprietatea deplină asupra întreprinderii Trentino NGN. În plus, întreprinderea Telecom Italia urma să fie numită prestator de servicii al întreprinderii Trentino NGN pentru construcția și exploatarea rețelei și pentru furnizarea serviciilor de conectivitate. În special, în opinia Comisiei nu a fost sigur (a) că evaluarea aporturilor în natură realizate de către Telecom Italia a fost efectuată în condițiile pieței, că aceasta nu conținea vreun avantaj ascuns pentru Telecom Italia și, în special, care era valoarea rețelei de fire din cupru care urma să fie dezactivată, (b) dacă existau avantaje ascunse rezultate din contractele separate prin care întreprinderea Telecom Italia era numită furnizor de servicii către Trentino

demonstrată⁴², de exemplu, dacă este realizată în același timp⁴³, când termenele și condițiile sunt aceleași (și deci când comportă același nivel de riscuri și recompense) cu cele ale unei participări semnificative din punct de vedere economic (de exemplu, în ceea ce privește capitalul, valoarea totală, cota din costul total) a unui operator privat cu o dimensiune și o situație comparabile care funcționează în condiții normale ale unei economii de piață („participare concomitentă”). Analiza concomitenței constituie unul, dar nu neapărat singurul dintre elementele de stabilire a absenței ajutorului de stat. Și alte elemente sunt relevante, cum ar fi existența unui plan de afaceri solid *ex ante* (de preferință validat de experți externi) care să demonstreze că investiția oferă o rată adecvată de rentabilitate investitorului sau investitorilor, în conformitate cu randamentul de piață normal la care s-ar aștepta în mod rezonabil operatorii în proiecte similare, ținând seama de nivelul de risc și de așteptările viitoare (pe baza unui calcul al ratei interne de rentabilitate a investiției sau pe baza calculelor valorii actualizate nete)⁴⁴. După cum se subliniază în practica decizională, în cazul în care la proiect participă investitori privați, condiția sine-qua-non este că aceștia trebuie să își asume riscul comercial aferent investiției în aceleași termene și condiții ca investitorul public, pentru ca investiția publică să nu intre sub incidența normelor privind ajutoarele de stat⁴⁵, ceea ce ar fi valabil și în cazul altor forme de sprijin acordat de stat, cum ar fi creditele preferențiale sau garanțiile⁴⁶.

- (16) Intervenția publică în conformitate cu principiul operatorului economic privat în economia de piață poate fi relevantă pentru instalarea a diverse rețele, în special în zonele urbane/periurbane, când există argumente economice suficiente pentru a permite o investiție comercială credibilă din partea partenerilor privați și publici în condiții normale de piață. De exemplu, în zonele urbane și de-a lungul principalelor căi de transport terestre, unde instalarea de rețele 5G poate atrage finanțare privată, este posibil ca statele membre să analizeze în ce măsură operatorii privați și entitățile publice ar putea participa la un proiect de instalare a unei rețele mobile 5G sau la un coridor 5G în conformitate cu condițiile normale de piață, caz în care nu se poate presupune existența unui ajutor de stat. Astfel de proiecte pot lua forma unei întreprinderi comune sau pot presupune crearea unor programe sau fonduri de

NGN și de servicii de conectivitate către utilizatorii finali, (c) că proiectul era într-adevăr profitabil, din perspectiva unui investitor în economia de piață (d) că opțiunea de cumpărare de care beneficia Telecom Italia nu limita profitul Provinciei Autonome Trento la un nivel pe care un investitor privat nu l-ar fi acceptat, având în vedere nivelul de risc asumat de Provincia Autonomă Trento în calitate de investitor financiar în cadrul proiectului.

⁴² A se vedea Decizia C(2007) 6072 final a Comisiei din 11 decembrie 2007 în cazul C 53/2006 (ex N 262/2005, ex CP 127/2004) – Țările de Jos – Citynet Amsterdam (JO L 247, 16.9.2008, p. 27).

⁴³ Existența unor intervenții consecutive ale statului în legătură cu același proiect de infrastructură de bandă largă ar putea infirma concluzia că și un investitor în economia de piață ar fi luat o măsură similară. A se vedea, de asemenea, punctul 81 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat.

⁴⁴ Pentru mai multe informații, a se vedea în această privință secțiunea 4.2, în special punctele 101-105, din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat. A se vedea, de asemenea, Decizia C(2012) 3025 final a Comisiei din 8 mai 2012 în cazul SA.22668 [C 8/2008 (ex NN 4/2008)] – Spania – Studiourile de film Ciudad de la Luz (JO L 85, 23.3.2013, p. 1) și Decizia C(2012) 5051 final a Comisiei din 25 iulie 2012 în cazul SA.33063 – Italia – Trentino NGA (JO C 323, p. 6).

⁴⁵ A se vedea punctul 17 din Orientările privind banda largă din 2013.

⁴⁶ Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.6.2008, p. 10) și Rectificarea la comunicare (JO C 244, 25.9.2008, p. 32).

capital⁴⁷ prin care operatorii să fie sprijiniți să instaleze rețele noi sau să modernizeze rețelele existente, scopul general fiind atragerea unor investiții private suplimentare. Astfel de măsuri nu ar implica ajutor de stat, dacă sunt concepute în conformitate cu condițiile normale de piață.

a. Exploatarea infrastructurii de bandă largă încredințată ca serviciu de interes economic general (SIEG) conform criteriilor Altmark

- (17) În unele cazuri este posibil ca statele membre să fie de părere că furnizarea unei rețele de comunicații electronice ar trebui considerată un serviciu de interes economic general („SIEG”) în înțelesul articolului 106 alineatul (2) din TFUE⁴⁸ și al jurisprudenței Altmark și să acorde finanțare publică pe această bază. În acest caz, ajutorul de stat este exclus.
- (18) Compensația pentru furnizarea de servicii în bandă largă definite drept SIEG nu implică ajutor de stat dacă îndeplinește următoarele patru condiții cumulative (așa-numitele condiții Altmark)⁴⁹:
- în primul rând, proiectul de infrastructură trebuie să fie necesar pentru furnizarea unor servicii veritabile de interes economic, furnizare în scopul căreia întreprinderii beneficiare i s-au încredințat obligații de serviciu public clar definite; în domeniul benzii largi, printre aceste obligații se numără și respectarea condițiilor privind definiția SIEG prevăzute în secțiunea 3 din orientări;
 - în al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie să fi fost stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent; în domeniul benzii largi, compensația ar trebui stabilită *ex ante* astfel încât să acopere deficitul de finanțare preconizat pe o anumită perioadă de timp⁵⁰;
 - în al treilea rând, valoarea compensației nu poate să depășească necesarul pentru acoperirea integrală sau parțială a costurilor înregistrate prin executarea obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile aferente, precum și un profit rezonabil pentru îndeplinirea obligațiilor respective. În domeniul benzii largi, compensația ar trebui să se limiteze la furnizarea de servicii de acces cu ridicata;
 - în al patrulea rând, în cazul în care întreprinderea care execută obligațiile de serviciu public nu este aleasă în urma unei proceduri de achiziții publice pentru

⁴⁷ A se vedea punctele 108-114 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat.

⁴⁸ În conformitate cu jurisprudența, întreprinderile cărora le-a fost încredințată prestarea de servicii de interes economic general trebuie să fi fost investite cu această misiune printr-un act al unei autorități publice. În acest sens, sarcina unui serviciu de interes economic general poate fi atribuită unui operator prin intermediul unei concesiuni de serviciu public; a se vedea Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 13 iunie 2000, EPAC- Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA/Comisia, T-204/97 și T-270/97, ECLI:EU:T:2000:148, punctul 126 și Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 15 iunie 2005, Fred Olsen, SA/Comisia, T-17/02, ECLI:EU:T:2005:218, punctele 186, 188 și 189.

⁴⁹ A se vedea Hotărârea Curții de Justiție din 24 iulie 2003, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415 și Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general (JO C 8, 11.1.2012, p. 4).

⁵⁰ A se vedea Decizia C(2016) 7005 final a Comisiei din 7 noiembrie 2016 în cazul SA.37183 (2015/NN) – Franța – Plan France Très Haut Débit (JO C 68, 3.3.2017, p. 1).

selectarea unui ofertant în măsură să furnizeze serviciile respective la cel mai mic cost pentru comunitate, nivelul compensației necesare trebuie să fie determinat pe baza unei analize a costurilor pe care le-ar suporta o întreprindere tipică bine gestionată⁵¹.

- (19) Când cel puțin unul dintre criteriile de mai sus nu este îndeplinit, intervenția publică constituie ajutor de stat în înțelesul articolului 107 din TFUE. În astfel de situații, ajutorul ar trebui să fie analizat prin prisma condițiilor de compatibilitate prevăzute în Decizia privind SIEG sau în Cadrul privind SIEG, ținându-se seama de condițiile specifice reamintite în secțiunea 3 din orientări⁵².

7.2. MĂSURI ADMINISTRATIVE GENERALE PENTRU CONSUMATORI

- (20) În anumite condiții s-ar putea exclude posibilitatea că întreprinderilor de construcții care colectează vouchere li se acordă vreun avantaj, de exemplu dacă măsura este concepută ca măsură administrativă generală. Poate fi cazul măsurilor prin care statul membru oferă vouchere consumatorilor individuali care nu desfășoară o activitate economică pentru lucrări de construcții civile generale, de exemplu pentru a asigura pregătirea pentru soluții inteligente a construcțiilor și/sau a clădirilor noi. În acest caz, pentru ca prezența ajutorului de stat să poată fi exclusă, ar trebuie ca voucherele oferite utilizatorilor finali să poată fi utilizate pentru lucrări generale aferente tuturor utilităților (care pot include, printre altele, energia electrică, gazele, apa, cablajul interior). Utilizatorii finali trebuie să aibă libertatea de a alege întreprinderea de construcții pentru lucrările generale și de a se conecta la orice operator de utilități (inclusiv la operatori de comunicații electronice) care oferă servicii la locație. Posibilitatea de a beneficia de vouchere ar trebui oferită, într-un mod transparent și nediscriminatoriu, tuturor operatorilor interesați (nu ar trebui să fie rezervată sau destinată operatorilor de comunicații electronice, ci ar trebui să fie deschisă tuturor operatorilor de utilități relevante, cum ar fi energia electrică, gazele, apa etc.).

8. NU EXISTĂ EFECTE ASUPRA COMERȚULUI DINTRE STATELE MEMBRE ȘI NICI O DENATURARE A CONCURENȚEI

- (21) În cazurile care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului privind ajutoarele *de minimis* cu un quantum foarte redus al sprijinului public⁵³ sau al

⁵¹ În unele dintre cazurile sale referitoare la banda largă, Comisia a recunoscut inexistența ajutorului de stat ca urmare a îndeplinirii criteriilor Altmark, de exemplu în Decizia C(2004) 4343 final a Comisiei din 16 noiembrie 2004, cazul N 381/2004 – Franța – *Projet de réseau de télécommunication haut débit des Pyrénées Atlantiques* (JO C 162, 2.7.2005, p. 5), în Decizia C(2009) 7426 final a Comisiei din 30 septembrie 2009, SA.21630 (N 331/2008) – Franța – *Réseau à très haut débit en Hauts-de-Seine* (JO C 256, 23.9.2010, p. 1) și în Decizia C(2016) 7005 final a Comisiei din 7 noiembrie 2016, cazul SA.37183 (2015/NN) – Franța – *Plan France Très Haut Débit* (JO C 68, 3.3.2017, p. 1).

⁵² În astfel de cazuri, măsurile ar trebui să fie concepute în conformitate cu Decizia privind SIEG sau cu Cadrul privind SIEG, ținându-se seama de condițiile specifice din secțiunea 3 a prezentelor orientări, sau ar putea fi concepute astfel încât să respecte condițiile Altmark.

⁵³ Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* (JO L 352, 24.12.2013, p. 1).

Regulamentului privind ajutoarele *de minimis* pentru SIEG⁵⁴, denaturarea concurenței poate fi exclusă *a priori*. În cazurile care intră sub incidența Regulamentului *de minimis*, nu este necesară aprobarea prealabilă a Comisiei. Statele membre nici măcar nu trebuie să informeze Comisia cu privire la un astfel de sprijin public.

- (22) Serviciile furnizate prin intermediul punctelor de acces Wi-fi create în clădiri ale administrației publice pentru a li se oferi cetățenilor acces la servicii și informații din sectorul public nu pot să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența în anumite condiții⁵⁵.

⁵⁴ Regulamentul (UE) nr. 360/2012 al Comisiei privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general (JO L 114, 26.4.2012, p. 8).

⁵⁵ Activitatea ar fi considerată neeconomică și astfel nu ar intra sub incidența normelor privind ajutoarele de stat, dacă prin astfel de rețele Wi-fi s-ar oferi acces numai la servicii publice și la conținut din sectorul public (site-uri web ale sectorului public și site-uri web ale prestatorilor de servicii publice), asigurându-se accesibilitatea gratuită a serviciilor publice online, care ar fi disponibile gratuit și offline (cum ar fi informațiile administrative, informațiile despre e-guvernare sau informațiile turistice necomerciale). Pentru a păstra caracterul neeconomic, statele membre nu ar trebui să permită exploatarea comercială a noii rețele în scopul furnizării de servicii în bandă largă către utilizatori rezidențiali sau comerciali, limitând astfel riscurile de substituibilitate la acces nelimitat la bandă largă și reducând riscurile de denaturare a concurenței în raport cu părțile terțe care oferă conținut și/sau servicii similare [Decizia C(2007) 2200 a Comisiei din 30 mai 2007, cazul NN 24/2007 – Republica Cehă – Rețeaua pe suport radio din Praga (JO C 141, 26.6.2007, p. 2)].

ANEXA III – INTERVENȚII TIPICE PENTRU SPRIJINIREA COMUNICAȚIILOR ÎN BANDĂ LARGĂ

- (1) În practica sa decizională, Comisia a observat că statele membre recurg frecvent, pentru a stimula dezvoltarea comunicațiilor în bandă largă, la anumite mecanisme de finanțare care constituie în mod obișnuit ajutor de stat în înțelesul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, dacă finanțarea nu are loc în condițiile pieței conform principiului investitorului în economia de piață (a se vedea anexa II). Următoarea enumerare servește doar ca ilustrare și nu este exhaustivă, deoarece autoritățile publice ar putea elabora diverse modalități de sprijinire a instalării de rețele în bandă largă sau s-ar putea abate de la modelele descrise.
- (2) Modelul de finanțare a deficitului: în cadrul modelului de finanțare a deficitului, statul membru sprijină instalarea de rețele fixe sau mobile prin finanțarea diferenței dintre ceea ce este viabil din punct de vedere comercial și obiectivul urmărit de autoritatea care acordă ajutorul⁵⁶. Statul membru⁵⁷ acordă investitorilor în bandă largă⁵⁸ granturi sau subvenții pecuniare directe pentru proiectarea, construirea, gestionarea și exploatarea comercială a unei rețele, ținând seama de veniturile relevante și de un profit rezonabil. În cadrul modelului de finanțare a deficitului, profitul rezonabil este stabilit drept rata de rentabilitate a capitalului de care ar avea nevoie un investitor, ținând cont de nivelul de risc specific sectorului comunicațiilor în bandă largă și de tipul de servicii furnizate. Rata de rentabilitate a capitalului se calculează de obicei pe baza costului mediu ponderat al capitalului („WACC”). Pentru a stabili ce înseamnă profit rezonabil, statele membre pot introduce criterii de stimulare legate cu precădere de calitatea serviciului prestat și de creșterea productivității. Sporurile de eficiență nu trebuie să diminueze calitatea serviciului prestat. Orice recompensă legată de creșterea productivității trebuie stabilită la un nivel care să permită repartizarea echilibrată a sporurilor de eficiență respective între investitorul în bandă largă și statul membru și/sau utilizatorii finali. În cadrul modelului de finanțare a deficitului, infrastructura construită este deținută integral de beneficiarul ajutorului, care suportă riscurile asociate construirii de noi infrastructuri și atragerii unui număr suficient de clienți.
- (3) Sprijinul în natură: în acest caz, statele membre sprijină instalarea de rețele fixe sau mobile în bandă largă prin punerea la dispoziția operatorilor de comunicații electronice a infrastructurilor existente sau nou-construite. Sprijinul poate îmbrăca mai multe forme, cea mai frecventă fiind cea prin care statele membre asigură infrastructura pasivă de bandă largă, prin efectuarea de lucrări de construcții civile (de exemplu, prin excavarea unui drum), prin montarea de conducte sau fibră neagră sau prin acordarea accesului la infrastructuri existente (de exemplu, conducte, stâlpi sau turnuri).
- (4) Modelul de investiții directe: în cadrul modelului de investiții directe, statul membru construiește o rețea fixă sau mobilă și o exploatează direct prin intermediul unui

⁵⁶ „Finanțarea deficitului” se referă la diferența dintre costurile de investiție și profiturile preconizate pe durata de viață a rețelei.

⁵⁷ Sau orice altă autoritate publică care acordă ajutorul.

⁵⁸ Termenul „investitori” se referă la întreprinderile sau la operatorii de rețele de comunicații electronice care investesc în construcția și instalarea de infrastructuri de bandă largă.

organism al administrației publice sau al unei întreprinderi proprii⁵⁹. Rețeaua finanțată de stat este deseori exploatată ca rețea exclusiv cu ridicata, scopul fiind ca ea să fie pusă în mod nediscriminatoriu la dispoziția furnizorilor de servicii în bandă largă cu amănuntul.

- (5) Modelul concesiionarului: în cadrul modelului concesiionarului, statul membru finanțează implementarea unei rețele fixe sau mobile de comunicații electronice în bandă largă, care rămâne în proprietatea publică, dar a cărei exploatare va fi atribuită prin intermediul unei proceduri de selecție concurențiale unui furnizor de servicii de comunicații electronice în vederea gestionării și a exploatării comerciale. Rețeaua poate fi gestionată de un operator de comunicații electronice pentru furnizarea de servicii exclusiv cu ridicata sau, eventual, pentru furnizarea atât de servicii cu ridicata, cât și de servicii cu amănuntul.

⁵⁹ Decizia C(2011) 7285 final a Comisiei din 19 octombrie 2011, cazul N 330/2010 – Franța – *Programme national «Très Haut Débit» - Volet B* (JO C 364, 14.12.2011, p. 2), care a acoperit diverse modalități de intervenție, printre care una în care *collectivités territoriales* pot exploata propriile rețele în bandă largă în sistem de „regie”.

ANEXA IV – INFORMAȚII CARE TREBUIE PUBLICATE DE STATELE MEMBRE ÎN TEMEIUL OBLIGAȚIILOR DE TRANSPARENȚĂ

Informațiile privind atribuirile individuale menționate la punctul 202 litera (b) din orientări trebuie să includă următoarele⁶⁰:

— identitatea beneficiarului ajutorului individual:

- denumirea;
- identificatorul beneficiarului ajutorului;

— tipul de beneficiar al ajutorului la data cererii:

- IMM;
- întreprindere mare;

— regiunea în care este situat beneficiarul ajutorului, la nivelul NUTS II sau inferior;

— principalul sector sau principala activitate a beneficiarului ajutorului pentru ajutorul acordat, identificat(ă) prin grupa NACE (cod numeric din trei cifre)⁶¹;

— elementul de ajutor, exprimat integral în monedă națională. Pentru schemele sub forma avantajelor fiscale, informațiile privind quantumurile ajutoarelor individuale⁶² pot fi furnizate în următoarele intervale (în milioane EUR):

- [0,1-0,5];
- [0,5-1];
- [1-2];
- [2-5];
- [5-10];
- [10-30];
- [30-60];
- [60-100];
- [100 și mai mult].

— dacă este diferit de elementul de ajutor, quantumul nominal al ajutorului exprimat integral în monedă națională⁶³;

⁶⁰ Cu excepția secretelor comerciale și a altor informații confidențiale, în cazuri justificate în mod corespunzător și sub rezerva acordului Comisiei [Comunicarea Comisiei privind secretul profesional în deciziile din domeniul ajutorului de stat, C(2003) 4582 (JO C 297, 9.12.2003, p. 6)].

⁶¹ Regulamentul (CE) nr. 1893/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 de stabilire a Nomenclatorului statistic al activităților economice NACE a doua revizuire și de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 3037/90 al Consiliului, precum și a anumitor regulamente CE privind domenii statistice specifice (JO L 393, 30.12.2006, p. 1).

⁶² Quantumul care trebuie publicat este quantumul maxim autorizat al beneficiului fiscal, și nu quantumul dedus în fiecare an (de exemplu, în cazul unui credit fiscal trebuie publicat quantumul maxim autorizat al creditului fiscal, și nu quantumul efectiv, care ar putea să depindă de veniturile impozabile și să varieze de la un an la altul).

⁶³ Echivalent subvenție brută sau, când este cazul, quantumul investiției. În cazul ajutoarelor de exploatare, se poate preciza quantumul anual al ajutorului pe beneficiar. În cazul schemelor fiscale, acest quantum poate fi comunicat conform intervalelor de la punctul 139. Quantumul care trebuie publicat este

- instrumentul de ajutor⁶⁴:
 - grant/subvenționare a ratei dobânzii/eliminare din bilanț a datoriei;
 - împrumut/avansuri rambursabile/grant rambursabil;
 - garanție;
 - avantaj fiscal sau scutire fiscală;
 - finanțare de risc;
 - altele (a se preciza);
 - data acordării și data publicării;
 - obiectivul ajutorului;
- identitatea autorității sau a autorităților care acordă ajutorul;
- când este cazul, denumirea entității căreia i-a fost încredințată execuția și numele intermediarilor financiari selectați;
- referința măsurii de ajutor, astfel cum figurează în decizia aprobată în temeiul prezentelor orientări.

cuantumul maxim autorizat al beneficiului fiscal, și nu cuantumul dedus în fiecare an (de exemplu, în cazul unui credit fiscal trebuie publicat cuantumul maxim autorizat al creditului fiscal, și nu cuantumul efectiv, care ar putea să depindă de veniturile impozabile și să varieze de la un an la altul).

⁶⁴ În cazul în care ajutorul se acordă prin intermediul mai multor instrumente de ajutor, trebuie indicat cuantumul ajutorului pentru fiecare instrument în parte.

ANEXA V – INFORMAȚII CARE TREBUIE COMUNICATE DE STATELE MEMBRE ÎN TEMEIUL OBLIGAȚIILOR DE RAPORTARE

Raportul menționat la punctul 208 din orientări trebuie să includă, pentru perioada de raportare relevantă și pentru fiecare proiect individual realizat în aplicarea unei măsuri de ajutor aprobate în temeiul prezentelor orientări, informații referitoare la:

- denumirea beneficiarului sau a beneficiarilor ajutorului;
- costul total (sau costul total estimat) al proiectului și costul mediu pe locație deservită (definit în conformitate cu punctul 10 din anexa I);
- quantumul ajutorului acordat și cheltuielile aferente ajutorului;
- intensitatea ajutorului;
- sursele de finanțare publică;
- ratele de acoperire înainte și după intervenția statului (în valori absolute și procentuale);
- în cazul proiectelor de sprijinire a instalării unei infrastructuri de comunicații electronice:
 - data punerii în funcțiune a infrastructurii;
 - tehnologia instalată în infrastructura finanțată de stat;
 - vitezele (de încărcare și descărcare) minime și medii ale serviciilor furnizate;
 - produsele de acces cu ridicata oferite, inclusiv condițiile de acces și prețurile/metodologia de stabilire a prețurilor. Produsele de acces cu ridicata solicitate pe baza unei cereri rezonabile și prelucrarea unor astfel de solicitări;
 - numărul de solicitanți de acces și de furnizori de servicii care utilizează accesul cu ridicata;
 - numărul de gospodării și de întreprinderi deservite de infrastructura finanțată de stat;
 - ratele de adoptare;
- În cazul proiectelor de sprijinire a adoptării unor servicii de comunicații electronice, cum ar fi voucherele:
 - durata măsurii de ajutor;
 - valoarea voucherului;
 - abonamentele/serviciile care beneficiază de sprijin, inclusiv de sprijin pentru dispozitivele clienților sau pentru cablajul interior și/sau pentru cablul de conectare pe un domeniu privat;
 - ratele de adoptare și numărul de utilizatori finali care au beneficiat de măsura de ajutor (pe categorii, de exemplu utilizatori finali individuali și IMM-uri, și pe tipuri de abonamente/servicii sprijinite);
 - numărul de furnizori eligibili de servicii în bandă largă;
 - numărul de furnizori de servicii în bandă largă care au beneficiat efectiv de măsura de ajutor;

- evoluția poziției pe piață a operatorilor, pe tipuri de abonamente/servicii sprijinite, ținându-se seama de infrastructura și tehnologiile relevante (și anume FTTH, FTTC, DOCSIS, FWA etc.);
- prețurile cu ridicata și cu amănuntul înainte și după punerea în aplicare a măsurii.